

Jegyzőkönyv¹

a Magyar Köztársaság területén élő szlovén nemzeti kisebbség és a Szlovén Köztársaság területén élő magyar nemzeti közösség különjogainak biztosításáról szóló egyezmény figyelemmel kísérésére összehívott Magyar-Szlovén Kisebbségi Vegyes Bizottság VIII. üléséről

A Magyar-Szlovén Kisebbségi Vegyes Bizottság (a továbbiakban KVB) VIII. ülése 2005. május 24-én Budapesten zajlott. A magyar küldöttséget Bálint-Pataki József, a Határon Túli Magyarok Hivatalának elnöke, a szlovén delegációt Franc Puksic államtitkár, a Szlovén Köztársaság Kormánya Határon Túli Szlovének Hivatalának vezetője, a KVB társelnökei vezették. Az ülés 2006. április 3-án Szentgotthárdon folytatódott. A KVB magyar küldöttségét Szabó Vilmos, a MEH államtitkára, a szlovén delegációt Zorko Pelikán államtitkár, az SZK Kormánya Határon Túli Szlovének Hivatalának vezetője vezették.

A KVB a Magyar Köztársaság területén élő szlovén nemzeti kisebbség és a Szlovén Köztársaság területén élő magyar nemzeti közösség különjogainak biztosításáról szóló egyezmény (a továbbiakban Kisebbségvédelmi Egyezmény) alapelveit és rendelkezéseit szem előtt tartva a két országban élő magyar és szlovén kisebbség helyzetének időszerű kérdéseiről folytatott eszmecsere során egyetértett az alábbiakban:

1. A Magyar Köztársaság (a továbbiakban MK) területén élő szlovén nemzeti kisebbség és a Szlovén Köztársaság (a továbbiakban SzK) területén élő magyar nemzeti közösség valamint az egyénnek, mint a két kisebbség tagja különjogainak biztosításáról szóló, a két ország között 1992-ben megkötött Kisebbségvédelmi Egyezmény magas szinten biztosítja a magyar, illetve a szlovén kisebbségi közösség hagyományainak, kulturális értékeinek és történelmi örökségének megőrzését, és ezzel hozzájárul a nemzeti azonosságtudatuk kiteljesítéséhez.

¹ A hivatalos, véglegesített magyar jegyzőkönyv a szerkesztők számára nem volt fellelhető. A hivatalos szlovén változat alapján érdemi eltérések az itt közölt magyar tervezet és a hivatalos szlovén szöveg között nincsenek.

2. A kisebbségi jogok magas szintű biztosítása hozzájárulhat ahhoz, hogy a két baráti, stratégiaileg partner ország kapcsolatai stabilak, amit az Európai Unióhoz történt 2004. évi együttes csatlakozás tovább erősít.
3. A KVB üdvözli, hogy a 2002. évi magyarországi választások és 2004. évi szlovéniai országgyűlési választások során eredményesen lezajlottak az országos kisebbségi önkormányzati választások, illetve a magyar nemzeti önkormányzati közösség közszégi választásai is. A MK-ban lezajlott választások eredményeként megalakultak a kisebbségi önkormányzati testületek és megválasztásra kerültek az országos kisebbségi önkormányzatok.
4. A KVB egyetért abban, hogy a szlovéniai magyarok és a magyarországi szlovének szülőföldön való fennmaradásának és boldogulásának biztosítása, helyzetének javítása az Európai Unió keretei között az eddigieknél is fokozottabb állami és önkormányzati szintű odafigyelést, és a Kisebbségvédelmi Egyezménybe foglalt elvek és célok maradéktalan érvényesítését, illetve végrehajtását teszi szükségessé.
5. A Felek a kétoldalú Egyezményből eredően ajánlásokat fogalmaztak meg a kormányaik számára, melyeket a Jegyzőkönyvben rögzítettek, és javasolják, hogy az ajánlásokat – az eddigi gyakorlatnak megfelelően – Kormányhatározatban erősítsék meg, és tegyék azokat egyes szaktárcák feladatává és kötelezettségévé.
6. Mindkét nemzetiség képviselői felhívták a KVB figyelmét arra, hogy az örvendetes eredmények ellenére a KVB korábbi ajánlásai egyes esetekben lassan, vagy egyáltalán nem valósultak meg.

A Vegyes Bizottság áttekintette a KVB korábbi ülésein elfogadott ajánlások teljesítését, s az alábbiakat állapította meg:

Az általános kérdések terén

1. A KVB megállapítja, hogy a 2003-as növekedést 2004-ben nem követte az Országos Szlovén Önkormányzat számára biztosított költségvetési támogatás növekedése, 2005-ben pedig csökkent a kisebbségi önkormányzatok költségvetése. Az egyéb támogatásra jogosultak pénzeszközei növekedtek.

A KVB üdvözli, hogy a szlovén kormány folyamatosan költségvetési eszközöket biztosít a muravidéki magyar nemzeti közösség számára.

2. A KVB üdvözli a Magyar-Szlovén Határmenti Regionális Térségfejlesztési Tanács 2004. évi megalakítását, amely a határmenti területek bevonásával (pl. az Alpok-Adria Eurórégió keretében) szorosabb és hatékonyabb regionális gazdasági együttműködést valósíthat meg. Üdvözli továbbá a sikeres együttműködést a Vas Megyei Közgyűlés, a Zala megyei Közgyűlés és a Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség között. Az Országos Szlovén Önkormányzat és a Magyarországi Szlovének Szövetsége hasonlóan jó együttműködést alakított ki a határ menti Murska Sobota, Kuzma, Gornji Petrovci, Salovci, Puconci, Grad és Moravske Toplice önkormányzataival.
3. A KVB üdvözli, hogy a szlovén fél a 2005. évi pótköltségvetésben további pénzeszközöket biztosított a Proseniakovci/Pártosfalva ipari övezetének kialakítására. Az ipari övezet fejlesztése tartósan kedvező hatással lesz az egész térség fejlődésére és ennek következtében a munkahelyek biztosítására a nemzetiségileg vegyesen lakott területen.
4. A KVB üdvözli, hogy 2004. május 31-től érvényben van a „Magyar Köztársaság és a Szlovén Köztársaság között a közúti és a vasúti határforgalom ellenőrzéséről szóló Egyezmény végrehajtásáról szóló megállapodás.”
5. A KVB sajnálattal állapítja meg, hogy a magyar Országgyűlés nem fogadta el a parlamenti képviseletre vonatkozó törvényjavaslatot, ezért a magyarországi szlovén nemzeti közösségnek továbbra sincs saját képviselője a magyar Országgyűlésben. A szlovéniai magyar nemzeti közösségnek már évek óta van képviselője a Szlovén Köztársaság Országgyűlésében.
6. A KVB üdvözli, hogy létrejöttek a műszaki feltételek a Muraszombat-Szentgotthárd közötti menetrendszerű autóbuszjárat beindításához.
7. A két országban biztosítottak a kétnyelvű személyi okmányok kiadásának feltételei. A kétnyelvű helységnevtáblák alkalmazásának rendezése mindkét államban általánosnak tekinthető. Mivel a kétnyelvű területen tevékenkedő rábavidéki önkormányzatok nem részesülnek semmiféle kiegészítő pénzeszközökben, e térségben a nemzeti közösségek nyelvhasználatát illetően még továbbra is számos feladat megoldásra vár.

Az oktatás terén

1. Mindkét fél továbbra is elősegíti a szlovén nyelvoktatás minőségének javítását a Rábavidéken és a magyar nyelvoktatás minőségének javítását a Muravidéken. Ehhez nagymértékben hozzájárul egy szlovén nyelvi tanácsadó szakmai tevékenysége, valamint a szlovén nyelv- és népismeret tankönyvek megjelentetése is. Az Országos Szlovén Önkormányzat, a szlovén kisebbségi szervezetek és a nemzetiségi iskolák döntése alapján megtörténtek az első lépések a kétnyelvű oktatás fokozatos bevezetésére Rábavidéken a felsőszołnői nemzetiségi általános iskolában.
2. Magyarországon a települési önkormányzatok törvény által előirt kötelező feladata a közoktatás, és ezen belül a nemzetiségi oktatás finanszírozza. Az intézmények fenntartásáról a települési önkormányzatok gondoskodnak. Ehhez a központi költségvetés normatív alapon támogatást biztosít. A Rába-vidéki két nemzetiségi általános iskola és a szentgotthárdi gimnázium nemzetiségi programjának működéséhez a központi költségvetés a meghatározott normatívákon túl pályázati úton kiemelt támogatást biztosít. 2005-ben e forrásból az apátistvánfalvai általános iskola és a felsőszołnői általános iskola fenntartásának részbeni költségeit sikerült fedezni. A KVB sajnálattal állapítja meg, hogy a Rába-vidéki két szlovén iskola továbbra is komoly anyagi gondokkal küszködik.
3. A felsőszołnői iskola rekonstrukciója a gondosan előkészített pályázat ellenére nem kezdődhetett meg, mert a pályázati döntéshozó testület forráshiányra hivatkozva elutasította azt, annak ellenére, hogy a KVB a legutóbbi 2003. évi jegyzőkönyvében egyhangúlag javasolta, hogy a magyar fél anyagiilag támogassa.
4. A KVB meglelégedéssel nyugtázza, hogy Dobronakon 2004-ben befejeződött az egyik legmodernebb, kiválóan felszerelt kétnyelvű általános iskolai beruházás. Úgyszintén 2005-ben Lendván befejeződött az SZK egyik legmodernebb és legjobban felszerelt kétnyelvű középiskolájának a felépítése.
5. A KVB sajnálattal állapítja meg, hogy nem jött létre a nemzetiségi és a kétnyelvű oktatáshoz szükséges tankönyvek szakmai előkészítését és kiadását irányító bizottság.

6. A nemzetiségi nyelv és irodalom, valamint a népismeret tankönyvek megjelentetését a magyar oktatási tárca pályázatok kiírásával biztosítja, melyhez a szükséges források rendelkezésre állnak. A fejlesztés a szerzői kapacitások függvénye. Örömmel nyugtázzuk, hogy a legutóbbi vegyes bizottsági ülés óta megjelent 9 szlovén nyelv- és irodalom tankönyv, valamint folyamatban van 3 további tankönyv megjelentetése, KVB sajnálattal állapítja meg, hogy a Rába-vidéki nemzetiségi általános iskolák szükségleteit szolgáló tankönyvek kiadásával kapcsolatos tankönyvprojekt megtorpant.
7. A KVB üdvözli, hogy a Maribori Egyetem Tanárképző Karának Magyar Nyelv és Irodalmi Tanszékén lépések történtek a pedagógusképzés mellett a fordító-tolmácsképző program beindítására is. A szlovén fél javasolja, hogy a magyar fél vizsgálja meg a lehetőségét és igényét egy hasonló program Szombathelyi Egyetemen történő beindításának.

A művelődés és a tájékoztatás terén

1. A szlovén fél 2004 szeptemberében befejezte a lendvai magyar RTV-programok szerkesztőségének új épületét.
2. 2000. júniusában megkezdte működését a szlovén nyelven sugárzó, kisebbségi önkormányzati tulajdonban lévő Szentgotthárdi Rádió és napi egy órát sugároz. Működési feltételei 2003-ban és 2004-ben részben biztosítottak voltak. 2005 első felében a pályázati rendszer terén tapasztalható gondok a folyamatos és zavartalan munkát jelentősen nehezítették. Az Országos Szlovén Önkormányzat 2005-re megkapta a magyar kormánytól a működéséhez szükséges összeget. A műsoridő bővítése folyamatban van. A közszolgálati jellegű Győri Rádió szlovén nyelven sugárzó stúdiójának a működése hetente kétszer biztosított.
3. A KVB üdvözli, hogy 2004-ben befejezték a lendvai Művelődési Ház építését (MMÖNK).
4. A KVB üdvözli, hogy 2004 augusztusában megkezdte működését a Szlovén Köztársaság és a Magyar Köztársaság közös anyagi támogatásával a lendvai Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet keretében működő Bánffy Központ.

5. A KVB megállapítja, hogy a muravidéki magyar kulturális örökség védelme rendezett körülmények között történik.
6. A KVB megállapította, hogy a Szlovén Kormány biztosította a dobronaki művelődési ház felújításához szükséges anyagi eszközöket. A KVB ugyanakkor megállapítja, hogy a magyar Fél nem biztosított eszközöket a felsőszölnöki, az apátistvánfalvi és az orfalui szlovén művelődési házak felújításához.
7. A KVB megállapítja, hogy a magyar fél csak szerény mértékben támogatta a szentgotthárdi Szlovén Kulturális és Információs Központ programjainak megvalósítását. A NEKH a szlovén szervezetek és művelődési csoportok programjainak megvalósítását 2006-ban is támogatja.
8. A KVB megállapítja, hogy 2005-ben Magyarországon kulturális területen a pályázati lehetőségek jelentősen leszűkültek.
9. A KVB megállapítja, hogy a MK 2004-ben csak részben támogatta a *Porabje* című lap kiadását, legalább fele arányban a Szlovén Köztársaság finanszírozta saját költségvetési eszközeivel. 2005-ben a MK növelte a *Porabje* lap támogatását, amely 2005. júliusától kétheti lapból heti lappá vált, amit a KVB határozottan üdvözöl. Az SZK továbbra is támogatja az említett lap kiadását. A lap személyi állományát az adott feladatok és a rendszeres finanszírozás mellett sürgősen meg kell erősíteni.
10. A KVB megállapítja, hogy a magyar kormány a Rába-vidéki szlovén művelődési házainak működéséhez a normatív támogatás összegén túl nem biztosított külön pénzeszközöket.
11. A KVB üdvözli, hogy a szlovén fél a 2005. évi pótköltségvetésben további eszközöket biztosított a domonkosfai Kultúrház, a kapornaki néprajzi gyűjtemény, a hodosi kultúrház, és Dobronak Község múzeumának rendezésére.

A Magyar-Szlovén Kisebbségi Vegyes Bizottság VIII. Ülésének AJÁNLÁSAI

A KVB a következő ajánlásokat teszi a két kormány számára:

1. A KVB javasolja a Kisebbségvédelmi Egyezmény rendelkezéseinek és a Vegyes Bizottság ülése ajánlásainak következetes megvalósítását a két nemzeti közösség helyzetének javítása érdekében.
2. A Magyar-Szlovén Kisebbségvédelmi Egyezményben is vállaltaknak megfelelően, a magyar Fél a következő parlamenti ciklusban is törekedjen arra, hogy a nemzeti törvényalkotási és választójogi reformfolyamattal összhangban sort kerít a magyarországi kisebbségek parlamenti képviselőit biztosító jogalkotási munka befejezésére, és így biztosítja, hogy a szlovén kisebbség saját parlamenti képviselőt választhasson a következő országgyűlési választásokon.
3. A KVB olyan gazdasági programok bevezetését javasolja, amelyek a mindkét nemzeti közösség által lakott területen megoldja a foglalkoztatási, az infrastruktúra- és a gazdaságfejlesztési nehézségeket. Mindkét Kormány serkentse a nemzetiségi közösségek által lakott régiók gazdasági és infrastrukturális fejlesztését, valamint közutak és vasutak építésével biztosítsa közöttük és az országos központok közötti kapcsolatot az EU – INTERREG projektek révén is.
4. A KVB javasolja a magyar félnek, hogy mielőbb kezdje meg a Felsőszölnök és Kétyvölgy zsáktelepülések közötti közút kiépítését. A szlovén félnek javasolja, hogy újítsa fel a Szerdahely és Pártosfalva közötti utat.
5. A KVB mindkét kormánynak javasolja, hogy a Kisebbségvédelmi Egyezmény és az alkotmányos jogok értelmében tegyen meg mindent annak érdekében, hogy a nemzetiségileg vegyesen lakott területen a kétnyelvűség a törvény által biztosított módon a gyakorlatban is következetesen, minél teljesebb formában megvalósuljon, s ezzel hathatósan biztosítsa a kisebbségek anyanyelvének a mindennapi gyakorlatban, különösen a közigazgatás terén történő alkalmazását. Mivel a kétnyelvű területeken működő rábavi-déki önkormányzatok a kisebbségi nyelvhasználat gyakorlati megvalósítása tekintetében semmilyen kiegészítő támogatásban nem részesülnek, a KVB javasolja a MK Kormányának, hogy keressen megfelelő megoldást.

6. A KVB javasolja, hogy a Magyar Köztársaság Tudományos Akadémiája és a Szlovén Köztársaság Tudományos és Művészeti Akadémiája szervezzen közös tudományos tanácskozást a magyarországi szlovén nemzeti közösség és a szlovéniai magyar nemzeti közösség társadalmi-gazdasági helyzetéről.

Az oktatás területén

1. A KVB felhívja az érintett tárcákat, hogy a Rába-vidéki szlovén nemzetiségi iskolákban és a muravidéki kétnyelvű iskolákban továbbra is fokozottan érvényesüljenek az anyanyelvi oktatás minőségének javítására tett erőfeszítések. A KVB szorgalmazza, hogy az OSZÖ folytassa a felsőszőlőki nemzetiségi általános iskola átvételi eljárását és annak kétnyelvűvé történő alakítását. A szlovéniai oktatási szaktanácsadó továbbra is aktívan vegyen részt a folyamatban.
2. A KVB felhívja a magyar felet, hogy növelje a szlovén nemzetiségi-oktatási intézmények fenntartási támogatását. Kiemelten támogassa a felsőszőlőki és az apátistvánfalvi oktatási intézmények zavartalan és folyamatos működését. A KVB örömmel nyugtázza, hogy Muraszombaton a középiskolai szinten biztosítva vannak a megfelelő feltételek a magyar nyelv fakultatív tanításához, és javasolja a magyar félnek, hogy szintén biztosítsa a megfelelő feltételeket a szombathelyi középiskolai szinten a szlovén nyelv fakultatív tanításához.
3. A KVB javasolja a magyar félnek, hogy minél előbb juttassa el a felsőszőlőki általános iskola rekonstrukciójára biztosított pénzeszközöket.
4. A KVB javasolja, hogy minél előbb folytatódjon a rábavidéki nemzetiségi iskolákban a szlovén nyelv oktatásához szükséges tankönyvek kiadása. A nemzetiségi és a kétnyelvű iskolák részére szükséges tankönyvek további szakmai előkészítéséről és kiadásáról közvetlenül a minisztériumok állapodjanak meg.
5. A KVB örömmel állapítja meg, hogy a Maribori Egyetem Tanárképző Karának Magyar Nyelv és Irodalomtörténeti Tanszéken beindult a fordítói-tolmácsképző program. A KVB egyúttal javasolja a magyar kormánynek, hogy a Szombathelyi Tanárképző Főiskola Szlovén Nyelvi Tanszékén vizsgálja meg a lehetőségét egy fordítói-tolmácsképző program beindításának.

A művelődés és a tájékoztatás terén

1. A KVB jayasolja a magyar kormánynak, hogy folytassa a Szentgotthárdi Rádió működésének támogatását, úgy, hogy a biztosított anyagi források az OSZÖ költségvetésében jelenjenek meg. A támogatás esetében vegyék figyelembe a Rádió heti 24 órás működésének igényét. Az érintett illetékes szervek folytassák az állandó rádiófrekvencia megadására tett erőfeszítéseket.
2. A KVB mindkét kormánynak javasolja, hogy vizsgálják meg egy lendvai székhelyű muravidéki magyar nemzetiségi és egy felsőszölnöki székhelyű rábavidéki szlovén nemzetiségi múzeum létrehozásának lehetőségét.
3. 3. A KVB javasolja, hogy a lendvai vár mint Szlovéniában a közös kulturális örökség jelentős műemlék-létesítménye megfelelő hasznosítása érdekében folytatódjon annak felújítása, valamint a szlovén-magyar munkacsoport keretében a magyar szakemberek kutató-feltáró és tervező tevékenysége. Egyúttal a magyar fél biztosítsa a szentgotthárdi kolostor mint a közös kulturális örökség úgyszintén jelentős műemlék-létesítménye teljes felújításának költségeit, amelynél szlovén részről közreműködik a Restaurációs Központ.
4. A KVB javasolja, hogy a Felek tegyenek meg mindent a dobronaki művelődési ház befejezése érdekében. (MMÖNK)
5. A KVB ismételten javasolja a magyar Kormánynak, hogy a 2006. évben biztosítson forrásokat a Rába-vidéki szlovén nemzetiségi közösség művelődési házainak felújításához.
6. A KVB ismételten javasolja, hogy a magyar fél támogassa a szentgotthárdi szlovén Kulturális és Információs Központ programjának megvalósítását.
7. A KVB javasolja a két kormánynak, hogy a művelődés területén jelentkező nyitott kérdések megvitatása érdekében az illetékes minisztériumok vezetői találkozzanak.
8. A KVB ismételten javasolja, hogy a Szlovén Köztársaság szentgotthárdi főkonzulátusának mintájára a Magyar Köztársaság is nyissa meg a lendvai főkonzulátusát.

9. A KVB javasolja a Nemzetiségi és Etnikai Kisebbségek Hivatalának, hogy biztosítson egy előadói munkahelyet, amely a magyarországi szlovén nemzeti kisebbség ügyeivel foglalkozna.

A Felek megegyeztek abban, hogy következő ülésüket 2006-ban Szlovéniában tartják, úgy időzítve, hogy arra a 2007. évi költségvetési tervezési folyamat előtt kerüljön sor.

A Jegyzőkönyv két példányban készült, magyar és szlovén nyelven. Mindkét változat egyaránt hiteles.

Budapest, 2006...

A Vegyes Bizottság
magyar tagozatának
elnöke

A Vegyes Bizottság
szlovén tagozatának
elnöke